

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра менеджменту і адміністрування

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до практичних занять та контрольної роботи
з дисципліни**

«ІНФРАСТРУКТУРА РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ»

Харків – 2019

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри менеджменту і адміністрування 18 лютого 2019 р., протокол № 7.

Методичні вказівки містять тематичний зміст курсу, інформацію про порядок проведення практичних занять, завдання для контрольних робіт для студентів заочної форми навчання.

Методичні вказівки призначено для здобувачів вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» за першим (бакалаврським) рівнем, що вивчають курс «Інфраструктура ринкової економіки», денної та заочної форми навчання.

Укладачі:

проф. О. В. Дикань,
старш. викл. Т. М. Глушенко

Рецензент

проф. О. Г. Дейнека

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та контрольної роботи
з дисципліни

«ІНФРАСТРУКТУРА РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ»

Відповідальний за випуск Глушенко Т. М.

Редактор Решетилова В. В.

Підписано до друку 27.03.19 р.

Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.

Умовн.-друк. арк. 0,5. Тираж 50. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Український державний університет
залізничного транспорту,
61050, Харків-50, майдан Фейербаха, 7.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Загальні методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни.....	4
2 Тематичний зміст курсу.....	5
3 Перелік контрольних питань дисципліни.....	8
4 Методичні вказівки до виконання контрольних робіт.....	9
5 Тематика контрольних робіт.....	10
Список літератури.....	13

ВСТУП

Проблема формування ринкової інфраструктури надзвичайно актуальна для країн з перехідною економікою. Термін «ринкова інфраструктура» став застосовуватися в українській економічній літературі порівняно недавно, оскільки потреба в інфраструктурі ринкового типу поза ринкової економіки не може взагалі існувати.

Проблема інфраструктури ринку – одна з центральних у державній політиці розвитку малого підприємництва, що отримала своє відображення в багатьох урядових документах. Ця проблема залишається однією з найактуальніших, що потребує глибокої наукової розробки.

Так, досить актуальними є систематизація і закріплення теоретичних знань та практичні навички їх застосування.

1 ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни є оволодіння теорією розвитку інфраструктури як найважливішої частини ринкової економіки.

Завдання дисципліни:

- формування знань з теорії розвитку інфраструктури та її ролі в ринковій економіці;
- пошук кращих умов діяльності суб'єктів інфраструктури;
- оволодіння вміннями та навичками самостійного визначення та застосування методів раціональної організації та планування діяльності елементів інфраструктурного комплексу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: складові елементи інфраструктури, їх призначення та еволюційні трансформації, специфіку організації посередницької діяльності, сучасні комерційно-господарські відносини у сфері товарного обігу;

вміти: аналізувати показники діяльності інфраструктурних елементів ринку та обґрунтовувати ефективність їх функціонування, застосовувати на практиці набуті знання для ефективного пошуку

ділових партнерів та формування комерційно-господарських зв'язків між суб'єктами ринку.

В кінці семестру при підготовці до заліку з метою контролю знань студентам рекомендується відповісти на контрольні питання з курсу.

Вивчення навчальної дисципліни структуроване на два змістові модулі, перший із яких розглядає характеристику елементів інфраструктури ринку, а другий – характеристики ключових країн регіонів світу.

Тематика практичних занять тісно пов'язана із програмою лекційного курсу. Виконання практичних та індивідуальних робіт дає змогу студентам поглибити, розширити, закріпити знання, здобуті на лекціях. Під час виконання практичних робіт студенти мають змогу навчитись підбирати потрібну літературу, статистичні дані, картографічні джерела, опрацьовувати матеріал, робити узагальнення і письмові висновки.

У методичних вказівках подано завдання для практичних занять, завдання для самостійного опрацювання; запитання для самоперевірки; план і методичні рекомендації для виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.

2 ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ КУРСУ

МОДУЛЬ 1. Характеристика інфраструктури ринкової економіки

Практичне заняття 1. Ринок як умова і об'єктивна економічна основа розвитку економіки

Питання для обговорення:

- 1 Значення поняття «ринок».
- 2 Функції сучасного ринку.
- 3 Класифікації видів ринку.
- 4 Показники функціонування ринку.
- 5 Державне регулювання ринку.

Практичне завдання:

оберіть певний товар або послугу та класифікуйте його цільовий ринок за такими ознаками: спеціалізацією, територіальною ознакою, ступенем монополізації та відкритості.

Практичне заняття 2. Основні елементи інфраструктури ринку

Питання для обговорення:

- 1 Поняття і сутність інфраструктури ринку.
- 2 Основні завдання та функції інфраструктури ринку.
- 3 Основні елементи інфраструктури ринку.
- 4 Коротка характеристика елементів інфраструктури ринку.

Практичне завдання:

знайти сайти кількох підприємств аналогічного товарного асортименту і здійснити їх порівняльний аналіз за схемою: зручність, охоплюваність, комерційна та інша цінність інформації.

МОДУЛЬ 2. Характеристика торгових організацій та організацій з надання послуг

Практичне заняття 3. Поняття, роль і види торговельних організацій.

Питання для обговорення:

- 1 Роль торгових підприємств на товарному ринку.
- 2 Класифікація торгових підприємств.
- 3 Оптові і роздрібні ринки, характеристика діяльності.
- 4 Функції і характеристика діяльності підприємств оптової торгівлі.
- 5 Підприємства роздрібної торгівлі: призначення, види, функції, основні правила роботи.

Практичне завдання:

обґрунтувати вибір посередників для просування товару на ринку. Обрати три різні товарні групи і проаналізувати недоліки і переваги залучення для їх продажу різних посередників.

Практичне заняття 4. Товарна біржа як елемент ринкового механізму

Питання для обговорення:

- 1 Поняття «біржа».
- 2 Члени товарної біржі, їх права та обов'язки.
- 3 Відвідувачі торгів.
- 4 Класифікація видів біржових угод
- 5 Біржовий товар та вимоги, що ставлять до біржових товарів.

Практичне завдання:

як зміниться попит на товар, якщо зміниться ціна на товар – субститут:

- попит на вугілля (за зростання цін на нафту);
- попит на чай (за зростання ціни на каву);
- попит на куряче м'ясо (за умови зниження ціни на яловичину).

В якому напрямку зрушиться крива попиту на ці товари?

Практичне заняття 5. Характеристика діяльності ярмарків і виставок на ринку

Питання для обговорення:

- 1 Історія становлення і розвитку виставкової діяльності.
- 2 Класифікація виставок.
- 3 Принципи та методи взаємодії учасників виставкового процесу.

Практичне завдання:

складіть кросворд на 10 економічних понять.

Практичне заняття 6. Надання лізингових послуг на ринку

Питання для обговорення:

- 1 Сутність оренди та лізингу на товарному ринку.
- 2 Об'єкти і суб'єкти лізингу.
- 3 Лізингові компанії, їх класифікація.

Практичне завдання:

створити індивідуальну презентацію за питаннями теми.

Практичне заняття 7. Характеристика ринку страхових послуг

Питання для обговорення:

- 1 Основні поняття в науці і практиці страхування.
- 2 Принципи, ознаки та функції страхування.
- 3 Об'єкти страхування комерційної діяльності, їх класифікація.
- 4 Укладання договорів в умовах страхового ринку.
- 5 Поняття франшизи.

Практичне завдання:

складіть 10 тестових питань за темою лекції.

Практичне заняття 8. Характеристика ринку транспортно-експедиційних послуг

Питання для обговорення:

1 Транспортна система: транспорт загального і незагального користування.

2 Відмінні риси транспортних і експедиційних послуг.

3 Вимоги до договорів перевезення і транспортної експедиції.

Практичне завдання:

створити індивідуальну презентацію за питаннями теми.

Практичне заняття 9. Інфраструктура ринку праці

Питання для обговорення:

1 Зміст категорії «інфраструктура ринку праці».

2 Основні завдання та функції служби зайнятості.

3 Кадрові служби підприємств, організації, значення на товарному ринку.

4 Навчальні заклади, їх роль в забезпеченні товарного ринку фахівцями.

5 Кадрові та рекрутингові агентства.

Практичне завдання:

складіть 10 тестових питань за темою лекції.

3 ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ ДИСЦИПЛІНИ

1 Інфраструктура ринку: поняття, сутність, основні елементи.

2 Підприємства роздрібної торгівлі, характеристика і основні функції.

3 Класифікація підприємств роздрібної торгівлі.

4 Підприємства гуртової торгівлі, характеристика їх діяльності.

5 Класифікація підприємств оптової торгівлі.

6 Складське господарство, його роль і складові.

7 Товарні біржі, їх призначення, функції.

8 Характеристика основних видів бірж.

9 Класифікація біржових угод.

10 Брокерська та дилерська діяльність на біржі.

11 Сутність діяльності ярмарків, їх призначення та функції на товарному ринку.

12 Аукціони, їх роль на товарному ринку.

- 13 Агентські фірми, їх призначення на товарному ринку.
- 14 Дилерські фірми, характеристика їх функціонування.
- 15 Дистриб'ютори, характеристика їх діяльності.
- 16 Характеристика виставково-ярмаркової діяльності на ринку.
- 17 Роль торгових складів у комерційній діяльності підприємств.
- 18 Лізинг: організаційні форми, правове регулювання.
- 19 Основні поняття лізингу: об'єкти і суб'єкти, класифікація.
- 20 Страхові компанії, їх цілі, функції. Основні напрямки страхової діяльності.
- 21 Роль і місце страхової діяльності як елемента інфраструктури в ринковій економіці.
- 22 Економічний зміст страхування та його значення в інфраструктурі ринку.
- 23 Аудиторські організації, характеристика їх функціонування.
- 24 Юридичні компанії, їх призначення на товарному ринку.
- 25 Служби зайнятості, їх призначення, функції.
- 26 Кадрові служби суб'єктів товарного ринку, їх завдання, функції.
- 27 Навчальні заклади з професійного навчання, їх види, характеристика функціонування.
- 28 Кадрові та рекрутингові агентства: значення в інфраструктурі ринку праці України.
- 29 Транспортна система, її роль в розвитку товарного ринку.
- 30 Система зв'язку, її роль у розвитку товарного ринку.

4 МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Цілі і завдання виконання контрольної роботи

Виконання контрольної роботи студентами є активним видом навчального процесу.

Основна мета контрольної роботи з дисципліни «Інфраструктура ринкової економіки» полягає в поглибленні та систематизації теоретичних знань з найбільш важливих розділів і тем курсу.

Підготовка контрольної роботи спрямована на розвиток у студентів навичок творчого засвоєння та науково-обґрунтованого

використання теоретичних положень наукової та методичної літератури, статистичних матеріалів, різних спеціалізованих видань.

Найважливіше завдання виконання контрольної роботи полягає у виробленні у студентів навичок самостійної роботи, систематизовано і грамотно викладати навчальний матеріал, робити висновки. Неодмінним завданням виконання студентами контрольної роботи є максимальна самостійність і творче ставлення до проблеми, що досліджується.

Основні вимоги до оформлення контрольної роботи.

На титульному аркуші вказується номер варіанта, прізвище, ім'я, по батькові студента, курс, група, прізвище викладача-рецензента.

При виконанні контрольної роботи потрібно наводити текст питання і давати повні вичерпні відповіді на всі питання.

При написанні контрольної роботи бажано наводити цитати, статистичні дані, графіки та діаграми, які повинні мати посилання на інформаційні ресурси. Забороняється механічне копіювання матеріалу з підручників та іншої літератури.

Контрольна робота повинна бути акуратно оформлена, мати нумерацію сторінок та список літератури. Обсяг роботи не повинен перевищувати 20-25 сторінок рукописного тексту або 15-20 сторінок друкованого тексту (без додатків).

Робота може бути написана від руки або надрукована на комп'ютері. На кожній сторінці необхідно залишити поля для зауважень рецензента. В кінці контрольної роботи необхідно подати список використаної літератури, також слід вказати дату виконання і поставити підпис. Виконана контрольна робота надається викладачу на перевірку у встановлений термін.

5 ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Вибір теми визначається в залежності від порядкового номера студента в списку групи.

Варіант 1

- 1 Характеристика елементів інфраструктури товарного ринку.
- 2 Лізингові компанії, характеристика їх діяльності.
- 3 Брокерські фірми, характеристика їх функціонування.

Варіант 2

1 Характеристика основних типів підприємств роздрібно́ї торгівлі.

2 Тенденції розвитку поштового зв'язку в Україні, характеристика функціонування.

3 Юридичні компанії, їх призначення на товарному ринку.

Варіант 3

1 Принципи функціонування інфраструктури товарного ринку.

2 Тенденції розвитку споживчого ринку України.

3 Торгово-промислові палати, їх роль на товарному ринку.

Варіант 4

1 Цілі і завдання функціонування інфраструктури товарного ринку.

2 Види страхових компаній, їх характеристика.

3 Брокерські фірми, характеристика їх функціонування.

Варіант 5

1 Фактори, що впливають на ефективність функціонування інфраструктури товарного ринку.

2 Транспортно-експедиційні компанії, характеристика і напрямки діяльності.

3 Підприємства оптової торгівлі, характеристика їх діяльності.

Варіант 6

1 Агентські фірми, їх призначення на товарному ринку.

2 Переваги і недоліки застосування залізничного і водного транспорту на споживчому ринку.

3 Поняття виставково-ярмаркової діяльності. Класифікація ярмарків.

Варіант 7

1 Інжинірингові фірми, їх призначення, функції.

2 Паливно-енергетичний комплекс, його значення на товарному ринку.

3 Виставки, їх місце на товарному ринку.

Варіант 8

- 1 Товарні біржі, їх призначення функції.
- 2 Транспортна система, її роль в розвитку товарного ринку.
- 3 Арбітражний суд, його роль на товарному ринку.

Варіант 9

- 1 Ярмарки, їх призначення, функції.
- 2 Тара, її роль в русі товару.
- 3 Консигнаційні організації, характеристика їх діяльності.

Варіант 10

- 1 Лізингові операції, характеристика їх функціонування.
- 2 Служби з перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників, характеристика їх діяльності.
- 3 Девелоперські послуги на ринку, поняття та характеристика діяльності.

Варіант 11

- 1 Логістичні центри, характеристика їх функціонування.
- 2 Служби зайнятості, їх призначення, функції.
- 3 Митні організації, їх призначення, функції.

Варіант 12

- 1 Фірми консигнаційної торгівлі, характеристика діяльності.
- 2 Складське господарство, його роль і складові.
- 3 Торгова мережа, поняття і класифікація.

Варіант 13

- 1 Оптові продовольчі ринки, їх призначення.
- 2 Кадрові служби суб'єктів товарного ринку, їх завдання, функції.
- 3 Роль організацій із захисту прав споживачів на ринку.

Варіант 14

- 1 Брокерські організації, характеристика їх діяльності.
- 2 Складське технологічне обладнання, їх види, характеристика.
- 3 Нотаріальні контори, характеристика їх функціонування.

Варіант 15

- 1 Аукціони, їх роль на товарному ринку.
- 2 Адвокатура, її значення на товарному ринку.
- 3 Аудиторські організації, характеристика їх функціонування.

Варіант 16

- 1 Принципи, ознаки та функції страхування.
- 2 Факторингові компанії, характеристика їх діяльності.
- 3 Рекламні агентства, їх значення в розвитку ринкових відносин.

Варіант 17

- 1 Торгові мережі, характеристика їх діяльності.
- 2 Судова система країни, її місце і роль на товарному ринку.
- 3 Інтернет - магазини, їх призначення та функції.

Варіант 18

- 1 Дилери та дистриб'ютори, характеристика діяльності.
- 2 Страхіві компанії, їх значення на товарному ринку.
- 3 Навчальні заклади з професійного навчання, їх види, характеристика функціонування.

Варіант 19

- 1 Суть і форми консалтингу.
- 2 Різновиди реклами.
- 3 Державні фонди підтримки підприємництва.

Варіант 20

- 1 Класифікація консалтингових послуг .
- 2 Суть і призначення реклами.
- 3 Стимулювання ділової активності в Україні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Белявцев М. І., Шестопалова Л. В. Інфраструктура товарного ринку : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів. Київ : Центр навч. л-ри, 2005. 416 с.

- 2 Савощенко А. С. Інфраструктура товарного ринку : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2005. 340 с.
- 3 Інфраструктура товарного ринку : навч. посіб. / під ред. І. В. Сороки. Київ : НМЦВО МО і Н України, НВФ «Студцентр», 2002. 608 с.
- 4 Бобров В. Я. Основи ринкової економіки і підприємництва. Київ : Вища шк., 2003.
- 5 Виноградська А. М. Комерційне підприємство : сучасний стан, стратегії розвитку : монографія. Київ : Центр навч. л-ри, 2004. 807 с
- 6 Дудяк Р. П. Організація біржової діяльності: основи теорії і практикум : навч. посіб. 2-ге вид. Львів : Новий Світ-2000; Магнолія плюс, 2003. 300 с.
- 7 Єрмошенко М. І. Комерційна діяльність посередницьких організацій : навч. посіб. Київ : НАУ, 2003.
- 8 Лук'янець Т. І. Маркетингова політика комунікацій : навч. посіб. - 2-ге вид., доп. і перероб. Київ : КНЕУ, 2003. 524 с.
- 9 Обротко Б. А. Менеджмент посередницької та біржової діяльності : навч. посіб. Київ : МАУП, 2003. 264 с.
- 10 Міщук І. П., Ребицький В. М.; ред В. В. Апопій. Організація торгівлі : підручник. 2-ге вид. Київ : Центр навч. л-ри, 2005. 616 с.
- 11 Примак Т. О. Маркетингові комунікації на сучасному ринку : навч. посіб. Київ : МАУП, 2003. С. 65-68.
- 12 Селезнев В. Основы рыночной экономики Украины. 2-е изд., доп. и перераб. Київ : А.С.К., 2002. 656 с.
- 13 Солодкий М. О. Біржовий ринок : навч. посіб. Київ : Джерела, 2001. 336 с.
- 14 Цивільний кодекс України : офіц. видання. Київ : АТКА, 2003. 416с.
- 15 <http://ams.gov.ua/> (Антимонопольний комітет України)
- 16 <http://www.customs.gov.ua> (Державна митна служба України)
- 17 <http://www.dssu.gov.ua> (Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики)
- 18 <http://www.kmu.gov.ua/> (Урядовий портал)
- 19 <http://www.rada.gov.ua> (Верховна Рада України)